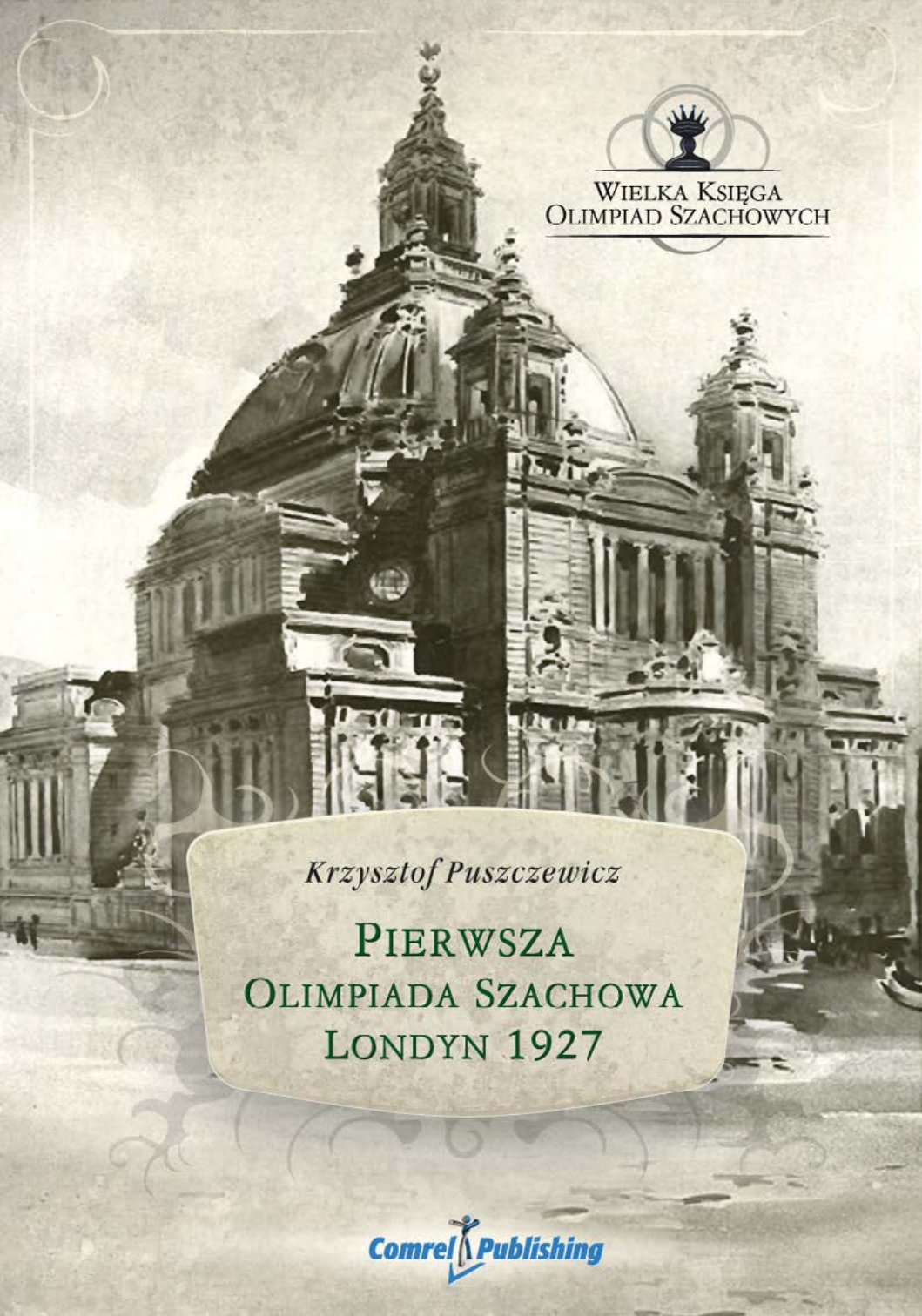

Wielka Księga
Olimpiad Szachowych

Krzysztof Puszczewicz

Pierwsza Olimpiada Szachowa Londyn 1927

Comrel Publishing

PIERWSZA OLIMPIADA SZACHOWA LONDYN 1927

Krzysztof Puszczewicz

Wydanie pierwsze 2012 (#PL 1.1-2012)

© Copyright Krzysztof Puszczewicz, Wrocław 2012. Wszelkie prawa zastrzeżone do niniejszej publikacji oraz do serii „Wielka Księga Olimpiad Szachowych".

© Wszelkie prawa do wersji elektronicznej posiada Comrel,
www.comrel.pl, e-mail: comrel@comrel.pl

Oficjalna strona internetowa serii olimpiad:
http://chess.comrel.pl

Projekt okładki: Sebastian Paszkiewicz. Wykorzystano ilustrację „Central Hall, Westminster", za uprzejmą zgodą Darvill's Rare Prints, DarvillsRarePrints.com

ISBN 978-83-63647-00-1

Spis treści

Seria Olimpiad **4**
Wstęp autora **6**
I Olimpiada **9**
Zestawienia drużyn **11**
Runda I **14**
Runda II **25**
Runda III **32**
Runda IV **42**
Runda V **53**
Runda VI **66**
Runda VII **75**
Runda VIII **85**
Runda IX **94**
Runda X **105**
Runda XI **116**
Runda XII **125**
Runda XIII **135**
Runda XIV **142**
Runda XV **154**
Wyniki końcowe **163**

Seria Olimpiad

"Wielka Księga Olimpiad Szachowych" – poczynając od 1927 roku – opisuje kolejne rozgrywane zawody olimpijskie. Dotychczas w serii ukazały się następujące pozycje (oznaczone jako ✓):

	Miejsce gry	Rok
✓	**Londyn**	**1927**
–	Haga	1928
–	Hamburg	1930
–	Praga	1931
–	Folkestone	1933
–	Warszawa	1935
–	Monachium	1936
–	Sztokholm	1937
–	Buenos Aires	1939
–	Dubrownik	1950
–	Helsinki	1952
–	Amsterdam	1954
–	Moskwa	1956
–	Monachium	1958
–	Lipsk	1960
–	Złote Piaski	1962
–	Tel Awiw	1964
–	Hawana	1966
–	Lugano	1968
–	Siegen	1970

	Miejsce gry	Rok
–	Skopje	1972
–	Nicea	1974
–	Hajfa	1976
–	Buenos Aires	1978
–	La Valletta	1980
–	Lucerna	1982
–	Saloniki	1984
–	Dubaj	1986
–	Saloniki	1988
–	Nowy Sad	1990
–	Manila	1992
–	Moskwa	1994
–	Erewań	1996
–	Elista	1998
–	Stambuł	2000
–	Bled	2002
–	Calvia	2004
–	Turyn	2006
–	Drezno	2008
–	Chanty Mansijsk	2010

"Sukces nigdy nie jest efektem słomianego zapału, tu trzeba przejść przez prawdziwy ogień."

James Madison

Wstęp autora

Kiedy w latach 70-tych poprzedniego stulecia rozpocząłem wielką przygodę z szachami, nie wiedziałem, że będzie ona trwała przez całe moje życie. W tamtych czasach 64 pola wydawały się oferować nieograniczone wręcz możliwości intelektualnej rozrywki i pozwalały oderwać się od typowych polskich problemów okresu „żelaznej kurtyny". Wielka pasja, z jaką oddałem się zgłębianiu tajników gry, stała się motywacją do uczestniczenia we wszystkich szachowych wydarzeniach, jakie wówczas miały miejsce. Na moje szczęście, królewska gra cieszyła się sporą popularnością, poświęcano jej wiele uwagi w życiu kulturalnym i odpowiednio celebrowano w mediach. W poczuciu kronikarskiego obowiązku, a także kierowany głodem wiedzy, gromadziłem wszelkie dostępne materiały szachowe – prasę krajową i zagraniczną, książki, broszury, artykuły, sprawozdania, informatory turniejowe, itp. Systematycznie przez wiele lat przeznaczałem ograniczone środki finansowe na kompletowanie brakujących egzemplarzy starych roczników gazet szachowych i zakupy w przeróżnych antykwariatach. Nie przeczuwałem wówczas, że po wielu dekadach to archiwum stanie się fundamentem dla realizacji mojego wielkiego marzenia – spisania **Wielkiej Księgi Olimpiad Szachowych**.

Pomysł olimpijskiego dziejopisarstwa nie jest sam w sobie zupełnie oryginalny. Wydano dotychczas wiele interesujących publikacji opisujących przebieg różnych olimpiad szachowych. Można chociażby wspomnieć o Olimpiadach Szachowych Gawlikowskiego, Pięciu Szachowych Olimpiadach Turowa, czy też liczne sprawozdania kapitanów zespołów z uczestnictwa w tej wielkiej imprezie, umieszczane corocznie w znanych europejskich periodykach szachowych. Jakiż zatem argument przemawia za tym, by podjąć trud ponownego opisu zmagań olimpijskich? Okazuje się, że motywów do stworzenia kolejnej pozycji jest aż nadto. Pozwolę sobie wymienić jedynie te najważniejsze.

1. Nie istnieje jedno kompendium.

Dostępne obecnie wydawnictwa traktujące o wydarzeniach olimpijskich są rozproszone i wzajemnie niespójne. Brakuje syntetycznego podsumowania i połączenia faktów, które nadają rozgrywkom szerszego znaczenia i śledzą losy zawodników z perspektywy wielu występów.

2. Nowe informacje w sieci Internet

W sieciowych archiwach pojawiły się zupełnie nowe treści, zdjęcia i ilustracje, które istotnie wzbogaciły dotychczasową wiedzę o szczegółach przebiegu olimpiad – zwłaszcza tych starszych. Warto wspomnieć, że **w latach 90-tych udało mi się pozyskać unikalne, historyczne materiały, które były publikowane tylko przez pewien krótki czas na lokalnych i amatorskich stronach internetowych – dziś już niestety niedostępnych.**

3. Zapisy partii – błędy, braki, białe plamy…

Można zaryzykować stwierdzenie, iż dość ograniczoną dociekliwością szachową wykazywali się dotychczasowi kronikarze olimpijscy . Gdyby chcieć odtwarzać ruchy wg zapisów partii zgromadzonych w oficjalnych bazach, okazałoby się, że często jest to niemożliwe z powodu zawartych w nich błędów i braków. Co gorsze, pomyłki te są powielane w kolejnych publikacjach drukowanych i cyfrowych – tworząc tym samym błędne standardy. Nadeszła pora, by je skorygować. **W Księdze Olimpiad szachowych wszystkie dostępne teksty partii zostały odtworzone, poprawione i uzupełnione.** Często wymagało to docierania do unikalnych źródeł informacji, nawiązywania bezpośrednich kontaktów z Olimpijczykami, trenerami lub świadkami rozgrywek.

4. Próby odtworzenia emocji tamtych dni?

Zrozumienie olimpijskiej atmosfery jest prostsze, jeśli obserwuje się ją z perspektywy bieżących wydarzeń, albo kiedy ogląda się reportaże telewizyjne i zdjęcia w wysokiej rozdzielczości. I choć najstarsze olimpiady pozbawione są takich materiałów, to istnieje sposób, by poczuć sportowe emocje tamtych dni. W historycznej podróży Olimpiad Szachowych, **odtwarzane są – runda po rundzie – kolejne partie i mecze.** Ich przebieg bezpośrednio rzutuje na sytuację w tabeli i pozwala wyobrazić sobie rosnące napięcie, konsekwencje porażek, pokazuje ucieczki i pościgi liderów, wielkich przegranych i niespodziewanych zwycięzców.

Wielka Księga Olimpiad Szachowych to spójna wizja treści, oparta na kompilacji oraz korekcie wszelkich dostępnych informacji, które udało się pozyskać. Wśród najważniejszych źródeł danych, z których korzystano przy rekonstrukcji Olimpiad były m.in.:

- **publikacje i wydawnictwa drukowane:** „5 Olimpiad Szachowych" – Turow, „Olimpiady Szachowe" – Gawlikowski, „Szachowa Olimpiada" – Gross, „Ciekawostki i dykteryjki szachowe" – Litmanowicz,

- **czasopisma:** Szachy, Szachista, Magyar Sakkelet, 64, Szachmatnyj Biuletień, Szachmaty w ZSRR, Międzynarodowy Kurier Szachowy, Ceskoslovensky Sach i wiele innych,
- **archiwa internetowe:** portale federacji szachowych (wykorzystano m.in. niedostepne już archiwa ZSRR, Jugosławii i NRD), blogi szachistów, zestawienie Olimpiad Bartelskiego,
- **informacje pozyskiwane od osób indywidualnych:** m.in. Tadeusz Lissowski, Andrzej Filipowicz, Mirosława Litmanowicz, Joanna Dworakowska.

Praca nad Wielką Księgą Olimpiad Szachowych trwa nieprzerwanie od ponad 10 lat, lecz dopiero teraz jej postać dojrzała do publikacji. Serię rozpoczyna najstarsza oficjalna Olimpiada, rozegrana w 1927 roku w Londynie. W dalszej kolejności będą prezentowane zawody w porządku chronologicznym. Kronika obejmuje także rozgrywki olimpijskie kobiet.

Zdecydowałem się uatrakcyjnić książki diagramami partii, i to nie tylko tych ukazujących piękno kombinacji i siłę gry, ale także podkreślających dramaturgię przełomowych wydarzeń na szachownicy i poza nią. Wszystkie zamieszczone partie wzbogaciłem o nazwy debiutów. Szczególną dbałość wykazałem w kwestii poprawnej, polskiej pisowni nazwisk graczy, choć nie zawsze było to proste i jednoznaczne w dostępnej krajowej literaturze. **Każda Olimpiada zawiera kompletne informacje dotyczące drużyn, zawodników oraz przedstawia przekrojowe statystyki drużynowe oraz indywidualne.**

Olimpiady Szachowe zdecydowałem się wydawać w formie cyfrowej, aby obniżyć koszty ich produkcji, a tym samym koszty zakupu przez Czytelnika. Liczę na to, że dostęp do komputerów, tabletów, czytników e-książek czy urządzeń mobilnych jest dziś już na tyle szeroki, iż nie zawęzi kręgu zainteresowanych odbiorców. Życzę przyjemnej lektury!

Krzysztof Puszczewicz,
Wrocław 2012

I Olimpiada
Londyn, 18 – 30 lipca 1927r.

W lipcu 1927 roku, w Londynie, została rozegrana pierwsza oficjalna Olimpiada Szachowa! Poprzednia, która miała miejsce w Paryżu w 1924 roku, nie została uznana przez FIDE za oficjalne drużynowe mistrzostwa świata, ponieważ obowiązywał tam zakaz startu szachistów zawodowców.

Mimo stosunkowo małych środków finansowych na cele organizacyjne „Turnieju Nacji" (zaledwie 2000 funtów!) do Anglii przyjechało wielu znanych szachistów. Do tych najsławniejszych należeli: Mieses, Tarrasch, Maroczy, Grünfeld, Kostić, Reti oraz 26- letni Euwe, który osiem lat później został mistrzem świata! Ostatecznie w Londynie wystartowało 16 ekip – jedna z Argentyny i 15 z Europy. **Z powodu zbyt późnego wysłania zgłoszenia, rygorystyczni organizatorzy nie dopuścili do udziału USA i Polski.** Dużą rolę odegrały także trudności finansowe, bowiem młody Polski Związek Szachowy miał problemy z pozyskaniem na czas odpowiedniej sumy pieniężnej.

W 1927 roku za najwybitniejszych szachistów uchodzili: Capablanca (ówczesny mistrz świata!), Alechin, Nimzowitsch, Vidmar, Spielmann i Marshall. W drugiej kolejności wymieniano Bogoljubowa i Laskera. **Niestety, żaden z nich w I Olimpiadzie nie zagrał. Z kolei występ Tarrascha był zakończeniem jego kariery turniejowej (miał wówczas 65 lat).**

Olimpijskie boje miały miejsce w „Westminster Central Hall". Tylko sześć ekip zameldowało się w pełnych składach (4 zawodników + 1 rezerwowy). Tempo gry było szybkie: 1,5 godziny na pierwsze 30 posunięć oraz 0,5 godziny na każde następne 10. Grano 3 pełne rundy w 2 dni! Siedemdziesięciu zawodników rozegrało w sumie 480 partii.

Za głównego faworyta uchodził zespół węgierski. W drugiej kolejności wymieniano Czechosłowację, Niemcy, Austrię, Anglię i Jugosławię (mimo braku Vidmara!).

Ilość zespołów była niewielka, zatem oczywiste było zastosowanie systemu „każdy z każdym". Wynik losowania ustalił następujące numery startowe: 1. Argentyna, 2. Belgia, 3. Szwecja, 4. Niemcy, 5. Szwajcaria, 6. Finlandia, 7. Holandia, 8. Węgry, 9. Jugosławia, 10. Francja, 11. Austria, 12. Anglia, 13. Włochy, 14. Dania, 15. Czechosłowacja i 16. Hiszpania.

Na Olimpiadzie w Londynie, i jeszcze dwóch następnych, zawodnicy mogli grać na dowolnej szachownicy! Zespół niemiecki, był jedyny (!), grający niezmiennie w kolejności Tarrasch – Mieses – Carls – Wagner.

18 lipca 1927 roku, o godzinie 14.30 rozpoczęła się I runda!

Das Internationale Schachmeister-Turnier in London. Die Meister aller Länder während des Turniers in der Centralhalle, Westminster, an den Spieltischen.

Fot. - Sala gry I Olimpiady w Londynie (źródło: http://www.olimpbase.org)

Zestawienia drużyn

W Pierwszej Olimpiadzie wzięło udział 16 drużyn. Poniżej wszystkie zespoły w porządku alfabetycznym wraz ze składami:

Nr	Kraj	Skład drużynowy
1	**Anglia** (Imperium Brytyjskie)	Atkins Yates Thomas Michell Spencer
2	**Argentyna**	Grau Rivarola Nogues Palau
3	**Austria**	Grünfeld Lokvenc Kmoch Wolf Gruber
4	**Belgia**	Koltanowski Censer I. Louviau A. Censer M.
5	**Czechosłowacja**	Reti Gilg Hromadka Pokorny Prokeš

Nr	Kraj	Skład drużynowy
6	**Dania**	Krause Norman–Hansen Andersen Ruben
7	**Finlandia**	Czepurnow Rasmusson Heilimo Terho
8	**Francja**	Cheron Muffang Renaud Betbeder Matibet
9	**Hiszpania**	Golmayo Marin Vilardebo Soler
10	**Holandia**	Euwe Weenink Kroone Te Kolste Schelfhout
11	**Jugosławia**	Kostić Vuković Asztalos Kalabar
12	**Niemcy**	Tarrasch Mieses Carls Wagner
13	**Szwajcaria**	Johner Naegeli Zimmermann Grob Michel

Nr	Kraj	Skład drużynowy
14	**Szwecja**	Nilsson Nyholm Jacobson Stoltz G.
15	**Węgry**	Maroczy Nagy Vajda Havasi Steiner A.
16	**Włochy**	Rosseli del Turco Monticelli Romih Sacconi

CENTRAL HALL, WESTMINSTER:
SKETCH SUBMITTED IN PRELIMINARY COMPETITION.

Szkic budynku Westminster Central Hall
(© Darvill's Rare Prints, DarvillsRarePrints.com)

Runda I
„Węgierski początek”

Wyniki I rundy:

Węgry	**4,0 : 0,0**	**Jugosławia**
Szwajcaria	**1,0 : 3,0**	**Anglia**
Szwecja	**1,5 : 2,5**	**Dania**
Niemcy	**2,5 : 1,5**	**Włochy**
Holandia	**1,0 : 3,0**	**Francja**
Belgia	**0,5 : 3,5**	**Czechosłowacja**
Finlandia	**0,5 : 3,5**	**Austria**
Argentyna	**3,5 : 0,5**	**Hiszpania**

Jak widzimy, tylko Węgrom udało się uzyskać maksymalny wynik. Zważywszy na rangę ich przeciwnika – śmiało można było mówić o dużej niespodziance!

Stan po I rundzie:

Miejsce	Kraj	Punkty
1	Węgry	4,0
2 – 4	Argentyna, Austria i Czechosłowacja	3,5
5 – 6	Francja i Anglia	3,0
7 – 8	Niemcy i Dania	2,5
9 – 10	Szwecja i Włochy	1,5
11 – 12	Szwajcaria i Holandia	1,0
13 – 15	Hiszpania, Belgia i Finlandia	0,5
16	Jugosławia	0,0

Wybrane partie I rundy:

1. Gambit Blumenfelda [E10]
Grau (Argentyna) – Golmayo de la Torriente (Hiszpania)

1.Sf3 Sf6 2.d4 e6 3.c4 c5 4.d5 b5 5.Gg5 ed5 6.cd5 h6 7.Gf6 Hf6 8.Hb3 g5 9.Sc3 b4 10.Se4 Hg6 11.He3 Kd8 12.Sc5 Sa6 13.Sd3 Gg7 14.Sfe5 Ge5 15.Se5 Hh7 16.Hd4 We8 17.e3 f5 18.Ge2 He7 19.f4 gf4 20.ef4 Hc5 21.d6

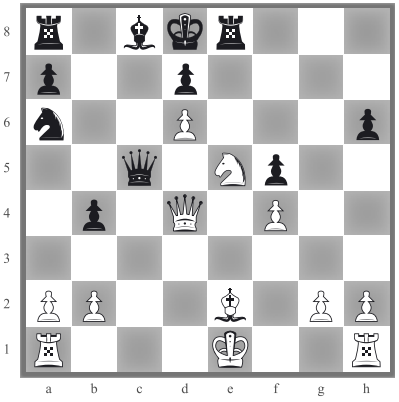

22. ... We6 22.Hc5 Sc5 23.Gc4 Wf6 24.0–0 Gb7 25.Wad1 Se4 26.Gd5 Gd5 27.Wd5 Sd6 28.Wfd1 Ke7 29.Wc1 Kd8 30.Sd3 Wb8 31.b3 Wb6 32.Wa5 Se4 33.Wa7 Wfd6 34.Se5 Wd2 35.Sc4 Wc6 36.We1 Wc2 37.Wa5 Sd6 38.Se5 Wc7 39.Sd3 Wb7 40.Wd5 Wb6 41.Wa5 Wd2 42.Se5 Wc2 43.Wa7 Wc7 44.Wa8 Wc8 45.Wc8 Kc8 46.Wc1 Kd8 47.Wd1 Ke7 48.h3 Wa6 49.Wd2 Wa7 50.Sd3 Wb7 51.We2 Kf6 52.We5 Sf7 53.Wd5 Sd8 54.Wd4 Se6 55.Wb4 Wb4 56.Sb4 Sf4 57.Kf2 Ke5 58.Kf3 Se6 59.Ke3 h5 60.Sd3 Kd6 61.Sf4 h4 62.Sg6 Kd5 63.Sh4 f4 64.Ke2 Ke4 65.Sf3 Kd5 66.h4 Sg7 67.a4 Sf5 68.a5 Sd6 69.h5 i czarne poddały się.

2. Debiut Retiego [A13]
Nogues (Argentyna) – Vilardebo (Hiszpania)

1.Sf3 d5 2.c4 e6 3.b3 Sf6 4.g3 c6 5.Gg2 Gd6 6.Gb2 He7 7.d4 Sbd7 8.0–0 0–0 9.Sc3 a5 10.Hc2 Wd8 11.Wad1 Gb4 12.Sd2 Sf8 13.e4 Sg6 14.Wfe1 dc4 15.bc4 e5 16.d5 Sg4 17.h3 Sh6 18.Sa4 Gd2 19.Wd2 cd5 20.ed5 Gf5 21.Hb3 Hg5 22.Wde2 We8 23.Ge5 Gh3

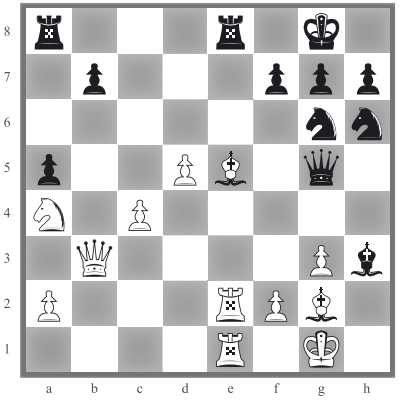

24.Gh3 We5 25.We5 Se5 26.Gg2 We8 27.Hc3 He7 28.We2 f6 29.f4 Hd7 30.Sb6 Hd8 31.c5 Seg4 32.He1 We2 33.He2 f5 34.He6 Kh8 35.d6 g5 36.Hc8 Sf7 37.Gb7 Kg7 38.Hd8 i czarne poddały się.

3. Obrona Tarrascha [D30]
Gilg (Czechosłowacja) – Censer I. (Belgia)

1.d4 Sf6 2.e3 d5 3.c4 e6 4.Sf3 Sbd7 5.Gd3 Ge7 6.0–0 0–0 7.Sc3 dc4 8.Gc4 c5 9.e4 cd4 10.Hd4 Sc5 11.He3 Sg4 12.Hf4 Sf6 13.Wd1 Ha5 14.Gd2 Gd7 15.e5 Se8 16.b4

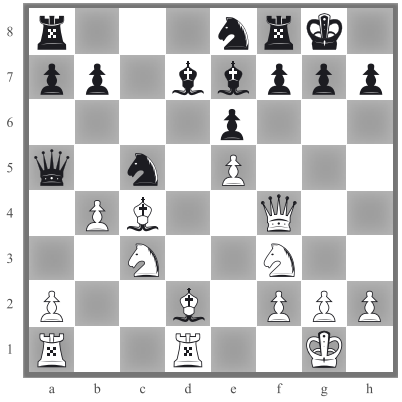

16. … Hb4 17.Sd5 Ha3 18.Gb4 i czarne poddały się.